

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿ

ԿՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱ

Rev. Pere G. Kalemkarian Mechitaristengasse
4 Vienne

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ներկայ 1898 թվականի
Պոլիարիոյ համար տարեկան 12 ֆրանկ
» » վեցամսեայ 6 »
Արտասահմանի » տարեկան 14 »
» » վեցամսեայ 7 »
ԿԱՆՆԻՒՆ ՎՃԱՐՆԵՐ

Համակ դրամ եւայլն դրկել հետեւեալ հաւելով
ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԼՐԱԳՐՈՅ ՎԱՐՆԱ (ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ)
Редакция на вѣстникъ
„Иравункъ“
ВАРНА (България).
Rédaction du journal
„Iravounk“
VARNA (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք
էս լին դրկուիւր եւ յարմար դաստիարակ-
ները միայն կը հրատարակուին անդո-
շովիս կամ մասամբ:
Իրանցական տղը 20 սանթիմ. երե-
ֆէն աւելի անգամներու համար 20 0/0
զեղչ կը լինի, փոխարեւը կանխիկ:

ԲԱՐԵՆՈՐԴՈՒՄՆԵՐԸ

Ըստ երեւութիւն բարենորոգում-
ներու խնդիրը, կրիտականին լու-
ծումէն ետքը, գիւտնագիտութեան
զինուորը զբաղումներէն մէկը պի-
տի դառնայ:

Ռուսական մամուլին հրատարակ-
ութիւններէն դատելով, ջորին
կառավարութիւնը հետամուտ պի-
տի ըլլայ եթէ ոչ իրական, հիմ-
նաւոր բարենորոգումներու, գոնէ
այդ անուան տակ կարգ մը վար-
չական փոփոխութիւններու ընդու-
նելութեան Սուլթանին կողմէն:
Անգլիա անկարակոյս ոյթ պիտի
տայ Ռուսիոյ այս փոփոխին.
Իսկ Գերմանիա, որուն տնտե-
սական հաշիւները թուրքիոյ մէջ
վարչական գոնէ տանելի կացու-
թիւն մը կը պահանջեն անհրա-
ժեշտապէս, բոլոր սրտով պիտի
փարի խնդրոյն: Ինչպէս ցարդ ու-
րիշ գործերու, այս խնդրոյ մէջ
ալ Ֆրանսա Ռուսիոյ պիտի հե-
տեւի, իտալիա՝ Անգլիոյ և Աւստ-
րիա՝ Գերմանիոյ: Ս'իւս կողմէն՝
Սուլթանը իր բնածին նշանաւոր
ճկունութեամբ, յարմար պիտի
դատէ սկզբունքով համակերպիլ
Եւրոպայի պահանջին, գործնակա-
նին մէջ ջանալով միշտ իր տա-
կէտներուն յարմարցնել ամեն կար-
գադրութիւն և հեռացնել մանա-
ւանդ իր վեհապետական դիւրազ-
գածութեան դպչող կէտերը: Ու-
այս պիտի ընէ ոչ միայն ակամայ,
Եւրոպայի գիմադրելու անկարող-
ութենէն ստիպելով, այլևս հա-
մուզումով թէ իր երկիրը տնտեսա-
կան մօտալուտ կատարեալ կործա-
նումէ մը փրկելու համար պէտք
է արտադրող քրիստոնեայ տարրին
փտահոլութիւն ներշնչել և անոր
ազատութիւն տալ վերսկսելու իր
նախկին տնտեսական գործունէու-
թիւնը, որուն դադարման ծանր
հետեւանքները կըսուի թէ նոյն
Իսկ Գերմանիոյ կայսրը իր վեր-
ջին ճամբորդութեան մէջ նշմարել
և մատնանիշ ըրել է քանի մը ան-
ձերու:

Բարենորոգումներու խնդրոյն
մօտալուտ յուզումին մէկ նշանը

կարելի է համարիլ նաեւ Կ. Պոլ-
սոյ մէջ շրջաբերող այն լուրը թէ
Սուլթանը մտադիր է մօտ ատեն
ընդհանուր ներում շնորհել քաղա-
քական յանցանքներու:

Սակայն պէտք է նկատել թէ
խնդիրը, թուրքիոյ պէս երկրի մը
համար արդէն ինքնին կնճառոտ,
դժուարալոյծ հանգամանք մը կը
ստանայ նաեւ այն պատճառով որ
բարենորոգումներ գործադրել տա-
լու կոչուած տէրութիւնները, ու-
րոնց իւրաքանչիւրը իր շահերու
մասնաւոր տեսակետով կը գիտէ
խնդիրը, հաւանականաբար երկար
ու ձգգ բանակցութիւններէ և ձգ-
ձգումներէ հետք պիտի կրնան հա-
մաձայնիլ բարենորոգումներու չա-
փին, տեսակին և գործադրու-
թեան եղանակին մասին, ճիշդ
ինչպէս եղաւ կրետական խնդրոյն
մէջ:

Եւրոպայի դիւանագէտներն ալ
բնականաբար ամէն կարելի միջոց
ներով պիտի ջանան խնդրոյն լու-
ծումը յապաղեցնել, թէ՛ ժամա-
նակ շահելու և թէ՛ թուրքիոյ
կողմէն սրբան կարելի է քիչ զի-
ջողութիւններով գործը վերջացնե-
լու համար:

Բանակցութեանց սկսելէն ետքը
պիտի ստիպուինք ուրեմն երկար
ժամանակ, գոցէ տարիներ համ-
բերել, անոնց վախճանը և Եւրո-
պայի որոշումներուն գործադրու-
թիւնը տեսնելու համար:

Յուսալի չէ դժբաղդաբար որ
Եւրոպա լիովին գոհացնէ մեր ար-
դար պահանջները: Նոյն իսկ
շատ տարակուսելի է որ ծրագը-
րուելիք բարենորոգումները, որոնք
անշուշտ գոնէ քրիստոնեաներու
կեանքը, պատիւը և ինչքը պիտի
երաշխաւորեն թղթի վրայ, ճշգիւ
գործադրուին միշտ և ամեն տեղ:
Քանի որ երկրին վարչութեան
սանձը պիտի մնայ Եւրոպայի ընա-
կիցներուն ձեռքին մէջ, արմա-
տական բնագործակ բարենորոգում-
ներ իսկապէս գործադրուած տես-
նելու յոյսը պարզապէս ցնորք մըն
է:

Ինչ որ սակայն կրնանք յուսալ,
համեմատաբար ասորուանէն լուա-
գոյն վիճակ մըն է, վարչական ճշ-
մարիտ բարեկարգութեան և ծայ-

րայեղ անկարգութեան միջեւ բան
մը, ասանկի կացութիւն մը վեր-
ջապէս ուր կարենանք աւելի ա-
զատ շունչ առնել, ուր ազատ ըլ-
լանք աշխատելու մեր ճակտին
բրտինքով վերականգնել մեր նիւ-
թական և բարոյական ծխաշունչ
աւերակները, սպասելով միշտ
լաւագոյն օրերու, որոնք պսակեն
մեր ազգային ամեն իշխերը:

Յ. Պ.

ԳԱՂԱՔԱՐԸ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ

(Շար. Ասխորդ քիւիկ եւ վերջ)

Մեր ցուալի պատմութիւնը շատ
հին է: Առանց խօսելու հայկական
իշխանութեանց անջրպիտներուն
փրոյ և սկսելով միայն օսմանեան
տիրապետութեան թուականներէն,
ժամանակակից պատմութիւնը գը-
րիթէ նոյն գոյններով նկարագրած
է հայ ժողովրդի վիճակը ասկէ
երկու դար առաջ ինչպէս մինչեւ
վերջին տարիները: Ապրիլու զար-
գանալու նոյն խոնգոտները մեզի
դէմ ելած են շատ հին ժամանակ-
ներէ ի վեր, ու գէշը հոն է որ
երբ մէկ կողմէն Քաղաքակրթու-
թեան հսկայ յառաջգիւղութեամբ
հետզհետէ աւելի խորապէս գի-
տակցութիւնն ունեցած ենք մեր
տխուր վիճակին, միւս կողմէն,
ժամանակի ընթացքին մէջ, տիրող
պետութիւնը աստիճանաբար աւելի
և աւելի դառնացուցած է մեր կեն-
ցաղը:

Կ'ընդունի՞նք որ մեր այդ վի-
ճակը մարդկօրէն անտանելի էր.
ճշմարիտ է որ մենք հայերս իբրեւ
մարդ ապրելու բարոյական իրա-
ւունքը կը վայելէինք: Իրաւ է որ
մեր շահերը կը պահանջէին մեր
կացութիւնէն ազատելու և լուա-
գոյն վիճակ մը ձեռք բերելու ա-
մէն հնարաւոր միջոց ի գործ դնել:

Շիտա՞կ է որ յեղափոխութեան
ձեռնարկելէ առաջ հայկական հը-
նարամտութեան ամբողջ պաշարնիս
ի հանդէս բերելով հանդերձ՝ ամէն
խաղաղասիրական դիմում և ձեռ-
նարկ սկիզբէն մինչեւ վերջը ա-
պարդիւն մնացին:

Կ'ընդունի՞նք որ յեղափոխու-

թիւնը իբրեւ փրկութեան վերջին
խարխիս հայ ժողովուրդի հաւա-
քական համակրութեանն ու հաւա-
նութեանը արժանացաւ:

Այս ամէնքը ճշմարիտ են թէ
ոչ: Գաղափարը որ հայ ազգին
խոկմանցն ու գործողութեանցը ա-
ռաջնորդեց՝ ճշմարիտ, արդար:
սո՛ւրբ գաղափար մըն էր թէ ոչ:

Եթէ էր՝ ի՞նչ կը նշանակէ ու-
րեմն մեր այսօրուան լալկանութիւ-
նը, եթէ չէր, ինչո՞ւ ուրեմն ազ-
գովին մեր հաւանութիւնը տուինք,
ինչո՞ւ մեր խելովը և ազգեցու-
թեամբը արգելք չեղանք գործող
մարմիններուն:

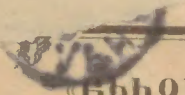
Պիտի ըսուի թէ Յեղափոխու-
թեան մէջ սխալներ գործուեցան.
հակառակ չենք պնդեր. միայն
թէ գործի մը հետեւանքներէն դա-
տելով անոր սխալ ըլլալը մատնա-
նիշ ընելը խելքի յայտարար նշան
մը չէ. Սխալը գործուելէն առաջ
ճանչնալ և արգելելուն մէջն է խըն-
դիրը. հայ ժողովուրդը ըրա՞ւ այդ-
պիսի բան մը:

Ապա ուրեմն մենք ազգովին սը-
խալեցանք և հետեւաբար բարոյա-
կանի հակառակ է ելլել մտառա-
ներորդ ժամուն քառութեան նո-
խաղներ փնտռել և յուսահատական
բացագանչութիւններու մէջ ցոյց
տալ աշխարհին թէ մեր մէջ տա-
կաւին կը պակսի մեր դաւանած
գաղափարին հաւատքը և այդ դա-
ղափարին ջիղը կազմող բարոյական
ուժը:

Պէտք է ընդունինք որ մեր այս-
օրուան կացութիւնը վարդապոյն
չէ. պէտք է խոստովանինք թէ
անիկա նոյն իսկ վատթարագոյն է
քան ինչ որ էր կոտորածներէն ա-
ռաջ, բայց խելք ունենանք անց-
եալին փորձառութենէն ազգովին
օգտուելու և բարոյական ուժ ա-
ռանց լքումի գիմադրաւելու մեր
թշնամիին դէմ և հնարքներ ըս-
տեղծելու անոր դաւերուն առաջին
աւանդով մեր գոյութիւնը պահպա-
նելու և լաւագոյն ապագայի մը
հիմքը դնելու:

Պէտք է ընդունինք որ երբ դա-
ղափարը արդար է՝ ուշ կամ
կանուխ պիտի յաղթանակէ: Այդ
յաղթանակը պիտի կրնայ շահիլ
մեր հաւատքը, մեր անխախտ հա-

ւատքը գէպի մեր դատին սրբութիւնը :
... Կենտրոնով և գլուխնին
չէ որ լաւագոյն
կրնանք ձեռք

ԻՐԱՒՈՒՆՔ

Վառնաէն Գաղթական ստորագրութեամբ Բիւզանդիոնի դրուած թղթակցութեան մը առթիւ նոյն թիւթի խմբագրապետը, չնմ գիտեր ինչպէս նկատումներէ մզուած, ապաշնորհի յատուկ թափով մը չի վարանիր Պուլկարիան հիւրամերժ կոչելու, մինչդեռ Պոլսոյ դժոխային ջարդերու առանց սօսիւն ձիններու կառավարութեան անուշոք ճանկէն մազապուր իւր կեանք ազատելով լեզապատառ վիճակի մէջ ինքզինք շողենաւ ձգող հայը Սեփոփ ափանց վրայ միմիայն Պուլկարիան գտաւ ապաստանարան, ուր բերաւոր հայ գաղթականներ վայելեցին Պուլկար կառավարութեան և ազգին շատ մը խնամքն ու հիւրասիրութիւնն : Եւ եթէ հոս հազարաւոր մեծնողներ եղան, անոնք Պոլսոյ մէջ թրքական սարսափներէն դժգոհած ու ընկճուած արդէն կենդանի դիակներ էին երբ հոս հասան : աւելի ճիշդը անոնցմէ շատեր Պոլսիս մեռած էին և հոս թաղուեցան :

Երբ Բիւզանդիոն հիւրընկալ Պուլկարիան հիւրամերժ կը կոչէ առանց խղճի խայթի, կարելի՞ է ապերախտութենէ տարբեր բառով մը որակել այս ընթացքը :

ԱԼԲՕԼԻԶՄԻ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

Որքան կարելի էր համառօտ եւ գիւրահասկանալի բացատրութիւններով ջանացի նախորդ յօդուածներովս նկատելու :

ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ
ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ
ՄԱՍԻՆ

(Ա.) (1)

Ընդհանուր զինարարութեան հնարաւորութեան մասին տեղեկանալէն առաջ՝ զոր պիտի ներկայացնենք առաջիկայի թերթիս ընթերցողաց, արժան է իմանալ այս առթիւ քանի մը հետաքրքրաշարժ կարծիքներ : Այսպէս, ի միջի այլոց, Ստամբուլի խորհուրդի անդամները կը գրէր ժամանակին հետեւեալ տողերն : —

«Մամուլն եւ բոլոր աշխարհը հետաքրքրող կէտն է՝ զիտնալ այն պատճառներն, որոնք ստիպեցին Ձարն այս օրինակ առաջարկ մ'անել : Բայց հազիւ թէ այս պատճառները կարենային հասկանալի լինել հասարակութեան համար : Սոյն եղական առաջարկն որ կըրնայ կատարուիլ՝ ա՛յն պատճառաւ է, որ ոռոգական կապարութեան ֆինանսական գէշ վիճակն եւ զինուորական անապահիւ ուժեր պահելու անկարողութիւնն ստիպած են իր փոքրիկ պե-

րագրել ալքով գործած աւերումները մարտողութեան, չնչառութեան եւ արեւան շրջանառութեան գործարաններուն մէջ, այս անգամ ալ պիտի փորձեմ բացատրել անոր փնտրական ազդեցութիւնը մեր էն փափուկ ու էն կարեւոր գործարանին՝ ուղեղին վրայ :

Շնչերակներուն, երակներուն եւ հեւափողկներուն մէջ արիւնին հետ մարմնայն ամէն կողմէր ման եկող ալքով շատ անգամ զինքը պարունակող խողովակները պղտիկ քմակներու ձեւով կ'ուռեցնէ, որոնց թիչները շնչն չեղանի ուն (անէրվիզմ) անուշը կուտան : Յաճախ կը պատահի որ շնչերակի այդ ուռերը կը պատռին, այն ատեն անմիջական մահ յառաչ կ'ուզուի, որովհետեւ արիւնը այդ պատուռած քէն մարմնոյն մէջ կը հոսի : Այս պատճառաւ է որ ալքաբաժնի մարդիկ շատ անգամ յանկարծաճ կ'ըլլան կամ ինչպէս ժողովուրդը կ'ըզէ, արիւնը կը խեղդէ դիրենք :

Մեր մարմնոյն միտերուն, զնգերենքուն վրայ ալքող եւ անոնց ալքեւալ շարժումները յառաջացնող ու կառավարող մեղ արտաքին աշխարհի հետ յարաբերութեան շնորհ ու ալքեւալ ապաւորութիւններ, զգացողութիւններ ըստանալով խորհուրդներ յղացող գործարանը ուղեղն է : Իր պաշտօնը անթերի կատարելու համար ուրիշ գործարաններու հետ համեմատուած՝ ուղեղը աւելի շատ արիւնի պէտք ունի : Արդ՝ ալքաբաժնի մարդերու ուղեղին արիւնը բերող խողովակները աւելի շատ թուով շնչն արակի ուռեր կը ձեւացնեն եւ նոյնպէս աւելի շատ անգամ կը պատահի որ այդ ուռերը պատռին եւ ուղեղի մէկ մասը կամ ամբողջութիւնը արիւնով ողողնուի : Եթէ պատուող ուռը հերափողիկի մը վրայ կապուած խիստ փոքրիկ քսակ մըն է, ուղեղի մէկ մասը միայն արիւնով կ'ողողէ ու հետեւաբար պատճառած վնասը համեմատաբար փոքր կ'ըլլայ : ուղեղի ողողումը մասը միայն չգործեր, անկէ մեկնող շիւղիւր անըզգայութեան կը զատապարտուին, կամ ուրիշ խոցով հիւանդը մնաւնակալ կարողութեամբ կ'ըլլայ : Բայց եթէ պատուող ուռը բաւական մեծ կալ է, այն ատեն ուղեղի մեծ մասը կամ ամբողջութիւնը արիւնով կ'ողողի, ու եւթական ուղեղային արիւնահոսութեամբ (էմօրաֆի սէնէպալ) յանկարծաճ կ'ըլլայ : Ուղեղի մէջ արիւն հոսելով յան-

տութիւններն, որպէսզի Ձարին ներկայացնեն այս սոսկական ճշմարտութիւնն : Վերջին տարիներս մեծ տէրութիւնք անհաւատալի կերպով բարձրացրին իրենց բանականութիւնը, Ռուսիոյ համար անկարելի էր հոս մնալ՝ եւ նա անընդհատ շարունակեց բարձրացնել իր բանականութիւնը : Սակայն իր ֆինանսական միջոցները կարող չէին հաւասարիլ Գերմանիոյ, Անգլիոյ եւ Ֆրանսոյի պէս քաղաքակրթիւնը տէրութեանց ֆինանսական միջոցներուն : Թէեւ Ռուսիա մեծ աէրութիւն մ'է, բայց անոնց պէս հարուստ չէ եւ սոյն, որ զոյուրիւն կուենայ երկու երեք տարիներէ ի վեր, զինք կը կրծէ սոսկալի կերպով : Գերմանի մէկ Անգլիոյ, միւս կողմանէ, Ռուսիոյ համար բացին մեծ հարց մ'ի Զինատան, ուր նա ստիպուած է նոր միջոցներու ձեռնարկել : Արդարեւ, ֆինանսներու միջոցներն՝ մտնող ֆինանսական թուականի բիւզժէն պատրաստած ժամանակ՝ ֆինանսական վիճակը պէտք է վիճակաբար լինի շատ ողորմելի կացութեան մը մէջ : Ձարին միայն պէտք է մնացած լինի այս երկուքին միջին ընտրել : զինուորական կամ զանոնք ընդհատել : Այս օրինակ մի քանի, սակայն, ոռոգական բանակը շատ ետ պիտի ձգէր եւրոպական ուրիշ

կարծածան եղողներու մեծամասնութիւնը ալքաբաժնի մարդերէ կազմուած է թէեւ, բայց պէտք է ըսել որ սոսկալի բարկութեան, վախի, տխրութեան եւ ուրախութեան ազդեցութեան տակ ալ նոյն հիւանդութեամբ մեռնողներ կը գտնուին : Շատ անգամ ուղեղային արեւահոսութիւնը խիստ թեթեւ կ'ըլլայ, այդ պատճառաւ բժիշկները զայն ուղեղային արիւնահոսութեամբ (գոն-ժէպօն սէնէպալ) կը կոչեն, որ զըլլաւ ցաւ, զըլլաւ սոսկալ եւ մաքի տեսակ մը թմրութիւն միայն կը պատճառէ :

Այս երկու պարագաներու մէջ ալ մինչեւ բժիշկի գալը պէտք է նախնական անմիջական խնամքները հիւանդին տալ : պէտք է անոր գլուխը կանգուն բռնել, զդիտները թուլցնել կապերն ու կոճակները քակելով : Ինչպէս նաեւ պէտք է զլուխը պաղ ջրով թըլթուած լաթով ծածկել ու սրունքներուն վրայ արիւնը այդ կողմ հաւաքող խիւս մը (սինարիզմ) փակցնել :

Այդ հիւանդութիւնները գանկին մէջ շատ տարին հաւաքուելէն կը յառաջանան, բայց ալքաբաժնի հակառակ ազդեցութեամբ, այսինքն ուղեղին մաքուր եւ բաւականաչափ արիւն չըրկելով ալ կրնայ վնասել անոր : Արիւնը մեծ խողովակներու մէջ երբեմն մաս մաս կը խտանայ ալքով ազդեցութեամբ եւ կը կազմէ զոզողներ (գայիս, արեան փոքր կամ խտացած մաս) որոնք խողովակներու մէջ լողալով կը յառաջանան զէպի հետզհետէ արիւնի աւելի փոքր խողովակները բայց չկրնալով անոնց մէջ մտնել կը խցին գանոնք եւ չեն թողուր որ արիւնը հերափողիկներու մէջ գնալով տարածուի մարմնոյն ամէն կողմերը : Այս պատճառաւ է որ ալքաբաժնիներու ուղեղին այս կամ այն մասին մէջ արիւն չկրնար գալ, որով այդ մասը գործելի կը դադրի, չնանկելով կը քայքայուի կը թուլայ ու կը հեղուկանայ : Այս հիւանդութիւնն ալ ուղեղի քուլացում (սաւոլիւրման սէնէպալ) կոչուած է : Դիտուած է որ ալքաբաժնի ազդեցութեամբ տխմարացող, յիմարացող անձերու ուղեղին մէջ մասը կամ ամբողջութիւնը քայքայուած, հեղուկացած է վերեւ յիշուած պատճառներով :

Բայց եթէ ալքաբաժնի անձերու ուղեղը պէտք եղած քանակութեամբ ար-

բանականութիւնն, ասոր համար նա իբրեւ եղանակ ճամբայ գտաւ՝ առաջարկել բանականութեան զինաթափութիւնն : Եթէ այս ճամբով Ռուսիա չհասնի իր նպատակին, կարելի է որ՝ մօտիկ ժամանակէն՝ նոյն ինք Ռուսիա յարուցանէ եւրոպական ընդհանուր պատերազմը : Ժամանակը պիտի առէ մեզ այս նախադատութեանց ճշդութիւնն : Ամեն պարագայի մէջ Ձարին այս առաջարկը Ռուսիոյ մի տկարութիւնն կը համարուի, տկարութիւն մ'որ կ'ապացուցանէ իր ֆինանսական գէշ վիճակը :

(Բ.)

Իսկ այժմ Պ. Եղուարդ զր շարտման, գերմանացի ակաւաւոր փիլիսոփան, բելիական մի մեծ թերթի ներկայացուցչին կը պարզէ, ի միջի այլոց, իր ինքնագիւտ կարծիքներն սոս յայտարարութեամբ : —

«Զինաթափել, կ'ասէ գերմանացի փիլիսոփան, բանակը վերցնել է եւ այս բանակը վերցնել, բնականաբար, տիեզերական զինուորական պարտաւորիչ ծառայութիւնը ջնջել է : Ինչ որ այս, ըստ ինձ, իւրաքանչիւր երկրի ազգային տեսակէտով պիտի լինէր աշխարհիս ամենատխուր բանն : Զինուորական ծառայութիւնը — եւ միայն սղէտները

իւն ընդունին, դարձեալ անիկա կը վերանաւորուի, եւ այս անգամ աւելի համարայց աւելի հիմնական քայքայում մը կ'ունենայ : Ըսինքն, որ ուղեղը առատ եւ մաքուր արեան քայքայութեան, արդ ուղեղին եւ ալքաբաժնի արիւնը ապականաւ, իր անդադար մասերը կորսնցուցած է, ուղեղը չկրնար իրեն հարկ եղած անոնցը ստանալ, ուստի կը տկարանայ եւ կսկսի գէշ գործել : Ալքաբաժնի հետզհետէ պիտի դժուարութեամբ խորհի, իր գաղափարները յատակ չպիտի ըլլան, յիշողութիւնը պիտի նուազի, ամէն բան կամայ կաւ մաց պիտի մոռնայ եւ նոյն իսկ տեսողութեան, լսողութեան եւ ուրիշ զգացողութիւններն պիտի խանգարին, ալքաբաժնի իրենց զօրութիւնը պիտի կորսնցնեն ու մշուշով պատին, ակաւջները պիտի ծանրանան ու ձայները զժուարութեամբ պիտի լսեն քանի որ ուղեղը շարունակէ ալքաբաժնի ապականաւ եւ թուաւորութեամբ արիւնէ մը սնանիլ :

Եթէ ալքաբաժնի առանց փոյթ ընելու շարունակէ խմել, եղուկ իրեն, իր ուղեղը միշտ գէշ սնանկելով՝ մտաւոր կարողութիւնները օր մը բոլորովին պիտի կորսնցնէ ու ապուշ մը պիտի դառնայ որով ուղեղը գրեթէ ալ բնական չգործեր, իսկ եթէ շարունակէ գործել, աւելի գէշ, որովհետեւ այդ գործունէութիւնը սնկարդ ու անկանոն պիտի ըլլայ ու եւթական յիմար մը պիտի կոչուի : Յիմարացած ալքաբաժնի ապուշացածէն աւելի թշուառ պիտի ըլլայ որովհետեւ իր չտեսածն ու չլսածը պիտի կարծէ տեսնել ու լսել, պիտի վտանգներ ենթադրէ ու վախնայ, կամ առանց պատճառի պիտի սկսի լալ ու խնդալ : Մեծատուն, բանգէտ կամ զօրաւոր ըլլալու ցնորքներ կամ անթիւ, հիւանդ եւ վերաւոր ըլլալու գաղաւթանքներ պիտի ունենայ շարունակ, երբեմն ալ նոյն իսկ քովիները կամ իր բաղնիկները խածնելու, գլուխը եւ մարմինը պատերու զարնելով ջախջախելու կասաղաքեան պիտի բռնուի :

Այսքան անուշի հետեւանքներ ունեցող մոլութիւն մըն է ալքաբաժնեութիւնը որ պէտք է խոստովանել, ներկայ քաղաքակրթութեան թուաւոր պատեղներէն մին է : Դիւին ու զինուորութիւնը թերեւ մարդկային ցեղին չափ հին է, բայց ալքաբաժնի բոլորովին նոր դարերու ծնունդ է : Հիւները մինչ-

կրնան ուրանալ զայն — ֆիզիքական եւ բարոյական զխցիպլինայի դպրոց մ'է : Սա կը դրոշմէ մարդոց մտքին մէջ բարեկարգութիւնն, օրինասիրութիւնն կը զարգացնէ զոնողութեան ոգին եւ կը զօրացնէ նկարագիրն, առանց որոյ չը պիտի կրնար կատարուիլ եւ ոչ մի մեծ, տեւական բան : Դեռ աւելին կայ : Իւրաքանչիւր ազգ ինքզինք պահպանելու, զարգացնելու եւ բարգաւաճեցնելու համար ստիպեալ է իր սեփական ուժերուն միայն վստահիլ : Նա պարտի իր մէջ գտնել ինքնապաշտպանութեան տարրերն : Երբ նա այլ եւս չը զգար կուրելու եւ յաղթելու զօրութիւնն, կ'ապացուցանէ որ իր անկումը կը մօտենայ : Հզօրապէս կազմակերպուած զինակ զօրութիւնն միայն կրնա անձնիւր ժողովրդին երաշխաւորել իր ազգային գոյութիւնն : Եթէ զժառանգ զիւրեւեմով մը, առաջարկուած զինաթափութիւնն իրազօրութեւ, յայնժամ եւրոպան պիտի զանալիթէր ուժաւորութեան, անկարողութեան եւ անդարմանելի անկման մէջ : Նման այն անկման ուր գտնուեցան յոյն ժողովուրդները Պէլոպոնէզի պատերազմէն յետոյ :

Այսպիսի

(Շարունակելի)

դեռ գինին աստուածացուցած էին, ու գինեւորութիւնը կ'երգէին որովհետեւ այդ վիճակին մէջ ամէն բան կարմիր, վարդագոյն կը տեսնէին, մեր նորերը, ժամանակակից մարդիկ առանց գինեւոր- նալու ալքովմով կ'ըլլան եւ ընդհակա- ոտ կը ամէն բան սև, մութ գոյներով կը տեսնեն, ու փոխանակ ուրախ, զը- ւարթ երգեր յորինելու ոչ միայն ֆի- զիքապէս կ'աւերին, կը քայքայուին, այլ նաեւ ընտանիքի, ազգի ու մարդ- կութեան կեանքին ապահովութեան սպառնացող սոսկալի չարիք մը կը դառ- նան: Առաջին անգամ՝ 1852 ին ալքո- լակաւորութիւնը նկարագրող Մանիա- Հիւս կոչուած բժշկէն սկսած մինչեւ մեր օրերու ընկերային, առողջապա- րութեան, գործնական եւ կառավա- րութեան պատմութեան միայն վը- կայութեամբ հաստատուած ճշմարտու- թիւն մըն է այլ եւս որ մեռնողներու, չարագործներու, յիմարներու, ապուշ- ներու, ֆիզիքապէս փճացած արարած- ներու մեծամասնութիւնը ալքովմով- ներէ եւ անոնց զաւակներէն կազմուած է, եւ թէ երկրի մը կամ քաղաքի մը մէջ ալքովմովութեան զարգացման հա- մեմատ կ'աճի կամ կը նուազի չարա- գործներու, մեռնողներու, յիմարացած- ներու թիւը: Ազգի մը բարոյականու- թիւնը ալքովմովութեան այդ ազգի մէջ զարգացման հետ ուղիղ կը համե- մասի: Առնուազն քանի մը յօդուած- ներ պէտք են ալքովմով ընկերութեան եւ ընտանիքի հաստատու չարիքները նկարագրելու համար, ինչ որ ալֆոյզֆի վեաւաները խորագրով այս քանի մը յօդուածներու մէջ նպատակ չունիմ բացատրել: Զօլայի նշանաւոր Աստուար վէպը կարդացողները լաւ կ'ըմբռնեն թէ ինչպէս մարդ ալքովմով ազդեցու- թեամբ հրէշի մը կը փոխուի:

Կ. Պիօն

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

(Շար. նախորդ քիւն եւ վերջ)
Ֆրիպէ, 6 հոկտ. 1893.

Պալով վարժարաններուն, եթէ կարելի է այս դարուն մէջ այդ անունը տալ սղոթներու անկանոն ու աննպատակ համախմբումի մը, անոնք կը շարունակեն իրենց ու զորմելի ընթացքը: Գլխաւորապէս կարգապահութեան ամենատարա- կան սկզբունքներն անգամ կը պակսին այս վարժարանին մէջ ուր աշակերտը քէյֆիկ համեմատ վարժարան կուգայ կամ փողոցները կը թափառի, վստահ ըլլալով որ մէկը չպիտի ըլլայ իրեն հարցնող: Մինչդեռ մենք վարժարաններէն կիրթ, եռանդուն, համեստ ու քիչ շատ ալ ուսեալ սերունդ մը կը ըս- պասենք: Ֆրիպէի վարժարանները անկիրթ, կոյր ու թմրած տղաք- ներ կը պատրաստեն, որոնք Ֆի- լիպէի ապագայ հրիտասարգու- թիւնը կազմելու կոչուած են: Բայց սպասենք եւ յուսանք, որովհետեւ Պատ. հոգաբարձութիւնը յառաջի- կայ տարուան համար պզտուսա- կան խստամտներ կուտայ մեզի ու ըսնք եթէ իրականանան, հայկա- կան ժիմնազ մը պիտի ունենանք քաղաքիս մէջ: Ասիկա ալ ժող- վուրդը քննադատելու նոր սիսդէմ է:

« Գրասիրաց Եղբայրութեան »
նոր վարչութիւնը, իր ընտրութե.

նէն ի վեր, զովելի ջանքեր կ'ընէ այդ ընկերութեան վարկը բարձ- րացնելու: Տարինորով գանձելի մնայած ապաւինները սկսած են գտնուել, կորսուած կամ անհետ- ներու քով մնացած գրքերն ու գոյ- քերը ետ պահանջուիլ: Նաեւ բա- ւական թուով նոր անդամներ ըս- կսած են աւելնալ:

Ասկից քանի մը տարի առաջ Գրասիրաց վարչութիւնը բանակ- ցութեան մէջ մտած էր «Գլխաւոր- սիրաց» անուն այժմ քայքայեալ ընկերութեան հետ, համաձայնու- թեան մը հանգելու և անոր սկիւ- կան մէկ տունը, որ արդէն տղերն սկիսկանութիւնը կը համարուի, ընթերցարանի վերածելու համար: Բայց ժամանակին այդ ընկերու- թեան անդամ եղող մէկ քանի ջո- ջեր. ով գիտէ ինչ եստմով ձգտու- ներով կուրացած, իրենց բոլոր ու- ժով ընդգիւծացած էին այս գովիլի բաղձաւորքն: Արդ նոր վարչութիւ- նը, այս անգամ ընկերութեան գոյքերը այդ շէնքին մէջ փոխա- գրելով թաղականութեան հետ հա- մաձայնութեան մը հանգած են որուն համեմատ «Գրասիրաց Եղ- բայրութիւն»ը վարժարանին բո- լոր աղքատ տղոց դպրոցական պի- տոյքը պիտի հոգայ, աշխատելով միտնգամայն մօտաւորապէս նոր ընթերցարան մը կառուցանել հին շէնքին մէջ:

Նշանակաւ «Հայկական Ընթեր- ցարան»ի վարչութիւնը նկատելով որ «Գրասիրաց Եղբայրութիւն»ը կը սկսի հետզհետէ իր վարկը գըտ- նել և իր կոչումը ճաշնալ. անց- եալ օր ընդ. ժողով գումարելով միահամուռ ձուլում առաջարկեց զոր ընդունուեցաւ բոլոր անդամ- ներու կողմէ: Այսպէսով «Հայկա- կան Ընթերցարան»ը գործնակա- նապէս ապացուցուց թէ ինք երբեք անունի կա՛ր փառքի սին ձգտում- ներ չունէր, և թէ որքան չարա- չար կը սխալէին այն կտրդ մը ծանծաղամտները որոնք ընկերու- թեան հաստատման միջոցին ամէն ճիգ թափեցին զայն այս կամ այն կուսակցութեան գործիք ներկայա- ցնելու համար: Այդ տեսակ չա- րամիտներու արժէքը կարելի է գնահատել այն ընթացքէն զոր բռնեցին «Հայկական Ընթերցարա- ն» հանդէպ անոր բոլոր գոյու- թեան միջոցին: Բայց Ընթերցա- րանը փառաւոր ժխտում մը տուաւ այդ բոլոր ենթադրութեանց ձու- րելով Գրասիրաց հետ:

ԼՐԱՔԱՂ

Ձէյթունէն առնուած վերջին տեղեկութիւններ տխուր կերպով կը նկարագրեն Ձէյթունի աղագո- նոց նիւթական վիճակը: Յորենի գինիքը կրկնապատկ բարձրացած են. ձիւնը արդէն ամեն կողմ պատած է, երթեւե- կութեան ճամբաները գոցուած են,

որով ժողովրդ'ան աղքատ և ան- պատրաստ դասակարգը չափազանց կը տանջուի:

Կաթնոյիկ ու բոցքաւան քարո- ղիչներուն մրցումը կը շարունակ- ուի: «Յիսուս հայով ու ձուկով ճանչցուց ինքզինքը» կըսեն կրօ- նավաճառ փրոփակաւորները:

—Քէօստէնճէի մեր թղթակիցը կը տեղեկացնէ թէ վեւելո տնուն հայ թատերախումբը 2-3 ամիս- ներէ ի վեր այդ քաղաքի մէջ ներ- կայացուցներ տալով, հայ և օտար ազգի հասարակութիւնը շատ գոհ թողացած է:

—Հայաստանի մէջ մի քանի տեղ մեր աղագայինք ձեռնարկեր են ետ ուղիղ միսիօնարներու քով գտնուող իրենց որբերն, զժգոհ ըլլալով որ այս որբեր ո'չ եկեղեցի կը զրկուին, ո'չ ալ գէթ հայ աշ- խարհական կրօնաւարի մը ձե- ւումը Ազգ. Եկեղեցին վրայ ու և իցէ բան մը կը սովորին:

—Երեսիոյ որբանոցի հոգաբար- ձութեան տեղեկագիրը կը յայտնէ թէ՝ որբանոցին մէջ 52 որբեր կը պատսպարուին ու կը դաստա- րակուին երկու ուսուցիչներու հըս- կողութեան տակ:

—Պօլսոյ բժշկական վարժարա- նէն հինգ հայ աշակերտներ իրենց դեղագործութեան շրջանը աւար- տած են:—Հմայեակ Լաճիկեան՝ Երեւանի, Մինաս Նահապետեան՝ Տիրապիլոսի, Յովհաննէս Սարգ- սյանցեան՝ Սեբաստացի, Նահա- պետ խորոզեան՝ Ատանայի և Տիգրան Պարտիզպանեան՝ Նիկո- միդիացի:

—Այնքալ օր Պօլսոյ Պատրի- արքարանի երկու պաշտօնեաներ Պայպլ Հաուզ Իթմալով, միսիօ- նարական հաստատութիւններուն մէջ պահուող որբերուն նկատուած բանակցիք են:

ՍՕՆ ԻՍԹԱՐ

Կազէթամիլըն իւշիւնճի սէնէ- սի խիթամ՝ պոլլալա՛ 40-42 կիւն գալմըլ օլարագ, 11 ալտան պէ- ռու կազէթամըլ գաալուլ իտուպտէ պէտէլինի էօտէմէմիլ օլան ապօ- նէլէրիմիլ պօրճլարընը պու ալըն խիթամընա դատար էօտէմէլի տիրէր: Զիրա քէօլլէրտէ վէ խա- րիճտէ պուլընալարըն պիր զըս- մը էլան իյֆաի տէյն իթմէմիլ օլտըլընտան կազէթանըն չըգմասը իշիւն լաղըմ օլան եէվմիլէ մէսա- րիֆէ սըգընթըլ չէքիմէքտէ տիր: Պու կիպիլէրին պօրճլարընը թէ- էլիթալթաա պըրապմասը տօղրու- տան տօղրութէլէպպիւսիմիլէմա- նի օլմաղ տըր: Պինաէն ալէյհ պիլ ասաի պու ալըն խիթամընա գա- տար պէքէյուպ, էօտէմէմիլ օ- լալարըն պօրճլարընը իսիմէրի իլէ կազէթատա պիլէր պիլէր տէրխաթըր իթտիրմէլէ մէճպուր օլաճաղըլ:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պուլկարիա վէ Սերպիա պէյ- նինաէ վուգու պուլան սօն մուհա- րէպէտէ Բիթուրն պուլկարլարտան ֆէթհ օլընմուր վէ Սըրպլարըն մաղլուպիլէթինէ միլթէսատըֆ պու- բաղար կիւնիւ Պուլկար քիլիսէ- սինտէ մուհարէպէտէ տիւշէնէրին րուհը իշիւն հոգեհանգիստ այնինի իճրա օլընմագ մինասիպէթի իլէ ֆէլի. Բէնսէս Մարիա Լուիզա հաղրէթլէրի էվքսինօկրատ քէօշ- կիւնտէն էնուպ քիլիսէյէ թէլէրիֆ պուլարմըլ օլարագ խընճախընճ էհալիտէն Ռոքա սէտալարը իլէ գապուլ օլընմըլ, վէ քիլիսէ խի- թամընտա ապէրլէրին րէսմի կէ- չիտինաէ տալի հաղըր պուլընա- րագ, պիլաիէրէ եէնի եարըլմագ- տա օլան ապէրիլէ գիւպիլէ կի- րուպ, պիլինճի վէ իքինճի գաթ- լարընը կէօղտէն կէլիթիքտէն սօնրա սաաթ 1 րատալէրինտէ ֆայլթօնսիւվար օլարագ թէքրար էվքսինօկրատ քէօշքի րէնսի ճա- նիպիլէ ալիմէթ պուլարըլար:

Բէնսէս հաղրէթլէրինին վի- ճուտէ տօլուլմըլ վէ տահա զիյա- տէ տիլպէրլէմիլ օլտըլընը էհալի մէսուրիլէթլէ կէօրմիլ տիր:

Բէնսէս Մարիա Լուիզա հաղրէթլէրինին եաղըն կիւնէրտէ միտուուլարըն նէլտինէ Ապաղի- այա կիտէճէկի րիվայէթ օլընը յօր: —Պուլկարիանըն եէնի եաղըր- մըլ օլտըլը կրաթտանիկն նամ հարպ վարօրը տիւն սապահ չէհ- րիմիլ լիմանընա վասըլ օլմուլ տըր:

—Պուլկարտա ալըն 11 ինտէ զուհուր իտէն հարիքտէն էքին մաղաղալարը վէ ֆըրընճըլարըն մալլէրի եանմըլ իսէ տէ, եանան էպիլիլէրին էքսէրիսի սիկուրթալը օլտըլընտան եէրլի էհալիլէ պէօ- յիւք զարար իրաա իթմէմիլ տիր:

Սիկուրթա չիրքէթլէրինտէն իռ- նիօն տը Բարի նամ գումբանիա տէր ագապ քէնտի միւլթէրիլէրին զարարլամընը էօտէմիլ տիր:

—Շարք չըմէնտըֆէր խաթթը- նըն Պուլկարիատա պուլընան գըս- մընը սաթթըն ալմագ իշիւն հիւ- քիւմէթ վէ մէքքիւր գումբանիա- նըն սինտիլալարը պէյնինտէ մու- խապէրէ ճէրէյան իթմէքտէ օլուպ, էլան պիր նէթիճէ հասըլ օլմամըլ տըր:

—Պուլկարիանըն սէրպէսիլէթ մուհարէպէսինէ կէօնիլլիւ կիտէն վէ չիմտի Սօֆիատա եալայան Պուլկարլար էվվէլքի բաղար իր- թէսի կիւնիւ թէճէմիլ օլընուպ, կիրիտ գօմիթէսիլին րէյիսի Ս. Սֆօքիանաքիսէ պիր թէլէկրաֆլէ կիրիտ էհալիսինի թէպրիք իթմիլ վէ 1877—1878 սէնէսինտէ Պուլ- կար միլլէթինէ թէվէճէիւհ կէօս- թէրէն րուլարա ումուլմէն մէմ- նունիլէթ պէյան էլլէմիլլէր տիր:

ՄԱՔԻԹՕՆԻԱ ՄԻՍԷԼԵՍԻ

Լվորբա տեղեկությունի իշխալ
իտեն բոլորիդա մեկնելներինտեն
պաշտոնադրը խիթամբեզիր օլմը
պիր հալտե տիր. կիրիտ իշի բը-
րենա Եօրկինին թայինի իլե պիթ.
միշ տեմեք տիր. Ֆրանսա իլե ին-
կիլթերա արասընտա պիր մուհա-
րեպե գորգուսընը վերեն Ֆրանսա
մեկնելսի քեզա Ֆրանսըզլարըն
միլթապագաթ իթմեսի իլե թաթ-
լըյա պաղանմը սալըլը:

Սպանիա վե Մ. Ամերիգա պեյ-
նինտե Ֆրիլերին ատալարըն մեկն-
լեսի տախի պու կիւնլերտե խի-
թամ պուլմագտա տըր. վերա Մատ-
րիտտեն վերիլեն էմիր մուհեպինե
Սպանիա մուրախապարը Ամերի-
գանըն թալեպի իւզրե Ֆրիլերին.
լերի թեք. իտեքեք միւսալեհա
աշտնամեսինի իմզալաճապար:

Բնարախալըն պեյանընա պի-
նայեն, Սպանիայա եկնի մագար-
րաթլար հասըլ իթմեմեք իշին
Ամերիգանըն թալեպի իւզրե միւ-
սալեհաճալի իմզալաճապար իշին
Բարիստեքի մուրախապարա մե-
զունիլեթ վերիլմիշ տիր:

Իմտի տերլումթլարըն մասաը
իւզերինե եկնիտեն վաղ օլընան վե
պիդե էն եագըն պուլընան Մա-
քեթնիա մեկնելսի տըզգաթը ու-
մումիլի ճեպ իթմեկե պաշտմը
տըր. խարիճիլե նազըլը թեպ-
ֆիգ բաշտան Մ. Մարգոֆ
իպարը օլընան իսլահաթ ճեպվե-
լինե Պուլլարիա նե՝ ճեպապ վե-
րեճեք, վե նե՝ եօլտա իսլահաթ
թալեպ իտեճեք. իշթե պու նօգ-
թա ճալիպի տըզգաթ տըր:

Նիհայեթ չու սըրա Մաքեթո-
նիա իսլահաթը տեղեկելը պեյ-
նինտե մեկնելսի պահս իքեն էրմե-
նիսթան իսլահաթը խաթըրտան
տուր օլմայաճաղը թապիլի տիր.
վե պինպեթին Շարգ մեկնելսի
թեքար իվորա տեղեկելներին
վե էհալինին զիհնին մեշղսլ ի-
իտեճեք տիր:

— Սթանպուտան քեշիտե օլը-
նան պիր թեկեկրաֆա պինան,
էլիլեր Մաքեթոնիա մեկնելսի ի-
լե մեշղսլ օլմայա պաշտմըլար.
վե գանաթ ճաթը օլընմը տըր
քի, Մաքեթոնիա միւզեմեկ
իսլարաթ իճրաթ տեղեկելներին

միւսալեհա օլմագաղըն միւս-
քին օլմայաճաղ տըր. խարիճիլե
նազըլը թեպֆիգ բաշա՝ Պուլլա-
րիա աճենթ Մ. Մարգոֆա Մա-
քեթնիա իշին պիր իսլահաթ
ճեպվելի թապտիմ իթմիշ օլմայլե,
Մ. Մարգոֆ պու պապտե Սօֆիա-
տան թալիմաթ իսթեմիշ տիր:

— Պուլման էվվել եագտըլմըզ
իւզրե, Պուլլարթիւք սինօրըն-
տա թիւրք աքերլերին ուլլուն-
սըլըզլարընա գարըլ Մ. Մարգոֆ
Պապը Ալիլե շեպտեն բրթեթթ
իթմիշ տիր. Մեզքիւր ուլլընըզ-
լըզլար Սեպտ. 30տա, հոկտ. 4,
7, 11, վե 12տե պուզու պուլմը
օլըպ, թիւրքլեր Չեքեարե, ըՍ-
թօլթիթե ճիվարընտա վե սալիլ
պաղը մահէլլերտե հուճում իտե-
րեք պիր թագըմ էհալիլե իսթեն-
ճե վերմիլլեր, գօյուլար, ինեք
լեր վե սալիլ գրմեթտար էշտ-
լար կեթիւրմիւլլեր տիր. Մ.
Մարգոֆ նօթաթ իլե միւճրիլե
լին ճեպալանմաթը վե գարար-
լարըն թապիլիմթըն թիւրք հիւ-
քիւմեթիլտեն շեպտեն թալեպ
իթմեքտե տիր:

— Ֆրանք. Ֆայրըն պեյանը-
նա կեօրե Սաաթեթտին վե Շա-
բիր բաշալարա Մաքեթոնիա
իսլահաթ իճրա իթմեք մեմուրիլե-
թի վերիլմիշ տիր:

Պու բաշալարըն կեշմիշ հալլե-
րինտեն նաշի Մաքեթոնիա տա է-
յի սեմերե հուսուլա կեթիլեմեյլե-
ճեքերինի մեզքիւր կապեթա իլա-
վե իտեյօր:

ԿԻՐԻՏ

Բրենա Եօրկինին տեղեկելը
թարաֆընտան կիրիտե սեր գօ-
միսը թային օլընմամաթըն Սուլ-
թան պիր պաշգա չարե պուլմա-
յուպ, Չարա պիր թեկեկրաֆ քե-
շիտե իտեքեք տեմիշտիր քի, Բը-
րենա Եօրկինին տեղեկելը թարա-
ֆընտան կիրիտե գօմիսը թային
օլընմագ հալաթիսի Օսմանը թա-
պալարըն իւզերինե ֆենա թեք-
սիր հասըլ իթմի. Սուլթան վե
Չար պեյինտե օլմա տօթլըզ վե
մուհարեպետեն էվվել վե սօրա
Սուլթանըն հազգընը մուհաֆազա
իթմեք իշին Չարըն վաթլարը

Սուլթանը գանի իթմիշլեր քի,
քենտիսինի վե թապալարը չու
գապուլ օլընմագ միւշքիւլ հալտեն
գուրթարմագ իշին Չար իմտա
եկթիշեճեք. վե Բրենա Եօրկինին
կիրիտե կիթմեսինի Չար մեկն ի-
տեքեք, Սուլթանը նիհայեթ տե-
րեճեք միննթթար գուլա, պե-
յինլերինտե օլմա տօթլըզա եկնի
պիր տեղիլ կեթթեթմիշ օլմագ.
վե Սուլթան նիհայեթ Չարտան
պու խուսուստա ֆայիտելի պիր
ճեպապ պեքլեր իմիշ:

Սուլթան պու եօլտա պիր թե-
լեկրաֆե Չարտան կիրիտ իշին
պիր իմտա իսթիլհամ իտեք ի-
քեն, էթթեքտե պիր իքի կիւն սօն-
րա, եանի նոյիմքի 14տե Ալթի-
նաաա պուլընան բուս, ինկիլի,
ֆրանսըզ վե իթլիա էլիլերի
Գրալ թորթըն հուգուրընա չըգուլ-
Բրենա Եօրկինին կիրիտե Գօմի-
սի թային օլընմագըն տեղեկեթ-
լեր թարաֆընտան քեթմեք պի-
տիրտիլեր. Գրալ տեղեկեթլերին պու
գարարըն տերհալ գապուլլե Բը-
րենա մեզուկիլթի լաղըմեյլի վեր-
տի, վե Բրենա տախի՝ ատաաա
աաաիշի իպգա իթմեք իշին էգ-
հեր ճիհեթ չալըճաղընը իֆատե
էլլեթի:

Բրենա Եօրկինի եագըն կիւնլեր-
տե կիրիտե կիտեճեք իտեք, մա-
յեթինտե քեթմի հիշ պիր քիմե
կեթիլթմեյլեճեք տիր:

Էվվելքի կիւն պիր թապուր ի-
թալիա աքերի տախի կիրիտեն
մուֆարեքեթլե իթալիայա կիթ-
միշ տիր:

Բուս, Ֆրանսըզ վե իթալիա
վարօր վե աքերլերին կիրիտեն
կիթմեքտե օլտըլը հալտե, ինկի-
լիլերին էլան եկերլերինտեն զըմ-
րաաաաղըլը ճալիպի տըզգաթ
տըր:

ՄԻԹԵՆԵՎ ՎԻԵ

— Ալմանիա իմերաթօրը վե
զեվճեսի Բօթստաճա (Բրուսիա)
եկթիշմիշ. պու եօլըլըլը իլե

Շարգտան քեք չօգ մեկնաթլար
էլտե էթմիշ օլտըլընա՝ մեմուրի-
լեթ պեյան իթմիշ տիր:

— Մըսըր չըմնաթեթլերին նո-
զըլը ումուրիսի Պօղոս բաշա բե-
տերի նուպ սր բաշանըն նամիպաճ-
լըլը սեպեպի իլե մեմուրիտեն իս-
թիֆա իթմիշ:

— Անարշիսթլերե գարըլ թեշ-
քիլ օլընան գօնֆերանս նոյ. 13տե
Բօմաաա իլք տեֆա թեճեթմիւ
օլընմըլ. մեճիլին գարար վե միւ-
ղաքերլերի սըրը գալմագտա տըր:

— Ինկիլթերաաան եկնի թային
օլընան Սթանպուլ էլիլի Սըր Ն.
Օ'Բոնոր Սթանթօլա մուհալեթ
իթմիշ օլմալլե էվրաղլարըն Սուլ-
թան իպրազ իթմիշ վե պու բա-
գար էթթեսի կիւնիւ տախի սեֆա-
րեթհանտե Օսմանը վիւքլայա
զիյաֆեթ քեշիտե էլլեմիշ տիր:

— Հինտիաաա թեքար գօրեյա
խաթալըլը պաշ կեթթեթմիշ օլ-
տըլը կիպի, Սաաաղանտա (Թիւր-
քիստան) տախի զուհուր իթմիշ
տիր. պաշգա թարաֆա տաղըլ-
մամագ իշին բուս հիւքիւմեթի
լաղըմ էլեկե թեպպիլերի էլե ալ-
մըլ վե պու պապտա թիւրքիայա
տախի մալիմաթ վերմիշ տիր:

— Կիրիտտեն հիճրեթ իտեն իս-
լամարըն էքսերիսի իգմիր վե
Սեյանիք ճիհեթինե կիթմեքտե
օլտըլընտան, անլերի Սեյանիքտե
իսթեան իթմիլմեկե քեթֆի եկը
գալմամըլ օլտըլը սեպեպլե, սօն
կեկնլերի վարօրտան ինտիրթմե-
յուպ, վալի անլերին պաշգա իս-
քեթլեյե կիթմեկերին էմր իթմիշ
տիր:

Պատ. Հայկ Երաթըմեան կը ծա-
նուցանե թէ՝ ուրբաթ օր Ժամը
7 1/2 ին պիտի խօսի Բարոյական
փիլիսոփայոյնքեան վրայ, իրեն
նիւթ ունենալով Բնական Օրէնք:

Պատասխանութիւնը հայերէն պի-
տի ըլլայ և Պատուելին մասնաւո-
րապէս կը փափաքի հայ ունկն-
զիրներ ունենալ:

Отговорникъ М. Скововъ
Печатница "Взаимность"—Варна

ВСЪКОЙ ВТОРИЙ ЛОЗЪ ПЕЧЕЛИ

ПЕЧАЛБИ САМО ВЪ БРОЙ

ПЪРВА ОТЪ ДЪРЖАВАТА ПРИЕТА И ГАРАНТИРАНА

БЪЛГАРСКА КЛАССНА ЛОТАРИЯ

ПЪРВО ГОЛЪМО ПУБЛИЧНО ТЪГЛЕНИЕ СЪ ПЕЧАЛБИ ВЪ СОФИЯ НА 10-Й ДЕКЕМВРИЙ Т. Г.

25000 парични печалби въ цѣла стойность отъ Четири милиони 526,000 л. зл.

НАЙ-ГОЛЪМАТА ПЕЧАЛБА
ВЪ НАЙ-ЩАСТЛИВЪ СЛУЧАЙ:

Половинъ милионъ—500000 лева въ злато

НИЙ ПРЕПОРЪЧВАМЕ И ПРАЩАМЕ СЪЩО ВЪ СТРАНА СРЪЩУ БРОЙ.

ОРИГИНАЛНИ ЛОЗОВЕ НА ОФИЦИАЛНИ ЦѢНИ: ЦѢЛИ НА 10 ЛЕВА ЗЛ., ПОЛОВИНА НА 5 Л. ЗЛ., ЧЕТВЪРТЪ 2.50 Л. ЗЛ., ЕДНА ОСМА 1.25 Л. ЗЛ.

ОСКАРЪ БРАЙЕРЪ & С^К ГЛ. КОЛЕКТОРИ

РУССЕ, ПЛОЩАДЪ ЦАРЬ БОРИСЪ.

АДРЕССЪ ЗА ТЕЛЕГРАММИ: „БРАЙЕРБАНКЪ“, РУССЕ.

ТЕЛЕФОНЪ № 43

СОФИЯ, ТЪРГОВСКА УЛИЦА № 4.

АДРЕССЪ ЗА ТЕЛЕГРАММИ: „БРАЙЕРБАНКЪ“, СОФИЯ.

ТЕЛЕФОНЪ № 43